

Milan Kundera – Román a Evropa

Autorův projev u příležitosti předání cen Jeruzaléma, vyzdvihuje schopnost židovského obyvatelstva pro pochopení nadnárodní Evropy, jako kultury.

- Podotýká rozdíl mezi spisovatelem a romanopiscem, romanopiscem, který by se měl schovat za své dílo a nevstupovat do veřejného života. Neměl by být mluvčím ani postav, dokonce ani svých myšlenek
- Romanopisci by podle něj měli naslouchat moudrosti románu, představuje si, že tato moudrost by se mohla zrodit z božího smíchu, židovské přísloví: „Člověk myslí, Bůh se směje“. Má totiž pocit, že čím víc člověk myslí, tím víc mu pravda uniká. A že žádný člověk není tím, kým si myslí, že je. Umění románu pak dává člověku východisko z této situace.
- Nepřáteli románu (podle Rabelaise) jsou tzv. agelastové, ti co nemají smysl pro humor a myslí si, že jen oni znají pravdu a přesně vědí, kým jsou. Tím ale ztrácejí svoji individuálnost. Ta se skrývá v románu, v tom, že nikdo není majitelem pravdy a všichni mají právo na pochopení.
- Autor říká, že román má být zrozen z ducha humoru. Považuje za intelektuální ztroskotání Evropy, že toto umění románu nepochopila.
- V 18. století poukazuje na další vyjimečný „objev“, a totiž umění románu nespočívá v akci, ale v přerušení akce. Vyvrací Leibnitzovu větu, že vše co je, musí mít důvod. Na Sternově románu ukazuje, že mohou být věci bez důvodu a mají svůj význam.
- Nemůžeme hodnotit století pouze podle objevů a nebrat přitom v potaz posuny a vývoj románu.- Flaubertův objev hlouposti jako součásti lidské existence, která se všemi vynálezy doby neustupuje, ale naopak se vyvíjí.
- Lidé se vyjadřují pomocí přejatých myšlenek (Flaubert), a moderní román bude nakonec smeten kýčem (Broch). Podle Kundery dnes tato Brochova věta vstupuje v platnost, modernismus splývá s masmedialitou a kýčem.
- Sen o Evropě, jako o místě, kde jsou práva individua respektována, je proto křehký, že jeho tajemství se možná skrývá v nepochopené moudrosti románu.